

**До УНСС
Катедра „Финанси“**

СТАНОВИЩЕ

От рецензент (име, академична длъжност и научна степен):

Проф. д-р Андрей Захариев от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Научна специалност на рецензента:

*„Финанси, парично обращение, кредит и застраховка“
(Финанси)*

Регистрация на рецензента в НАЦИД по реда на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ (Регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове в НАЦИД): от 01.12.2018 г.

Рецензиран автор на докторат:

Докторант Теодора Петрова Христова

Наименование на дисертационния труд:

„„Финансиране на здравното осигуряване в България – проблеми, тенденции и насоки за усъвършенстване“ “

Звено, където докторанта е зачислен:

Катедра „Финанси“ при УНСС – София

Научна специалност на докторанта и форма на обучение:

Редовна форма на обучение, финансирано от държавата по докторска програма „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка“, ПН 3.8 Икономика към катедра „Финанси“ на УНСС

Научен ръководител на докторанта:

Проф. д-р Богомил Борисов Манов, катедра „Финанси“ към Финансово-счетоводен факултет на УНСС

Основание за написване на становището:

Решение от заседание на Научно жури и Заповед № 351/17.02.2021 г. на доц. д-р Михаил Мусов, зам.-ректор по НИДМС на УНСС за състав на научно жури.

Нормативна уредба:

Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ - ППЗРАСРБ и Правилника за учебната дейност в УНСС – част трета „Доктор“.

Конкурсът е обявен на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3, чл. 31 от ППЗРАСРБ и чл. 99, ал. 2 от Правилника за учебната дейност на УНСС, Заповед № 343/16.02.2021 г. на Ректора на УНСС, решение на КС на катедра "Финанси" (Протокол № КС-06/01.02.2021 г.) и решение на ФС на Финансово-счетоводен факултет (Протокол № ФС – 28.01.2021 г.) при УНСС.

1. Обща информация за докторанта

Докторант Теодора Петрова Христова се е обучавал по докторска програма към катедра "Финанси" на УНСС по научна специалност "Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка", съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1056/30.03.2018 г. Обучението е в редовна форма, със срок от три години, считано от 12.03.2018 до 12.03. 2021 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от 277 страници, в т.ч. въведение, три глави, заключение, библиография, списъци на използвани съкращения, на фигурите и таблиците, както и приложения, свързани основно с установяване и прогнозиране на икономически и демографски детерминанти, резултати от приложен примерен модел за ефективност сред държавите-членки на ЕС, анализ разходи и ползи във връзка с въвеждане на е-здравеопазване и финансова полза в лева по отношение на намаляване на престоя след въвеждане на диагностично свързани групи в България за прогнозен хоризонт 2020-2025г. В изложението са представени 15 фигури и 18 таблици. Библиографията съдържа 193 източника (включително книги, статии, информация от статистики, публикации, доклади и достъпни в интернет източници). От тях 80 са на български език и 113 са на английски и немски език. Приложенията са представени в 44 страници. По темата на дисертационния труд са реализирани 4 публикации.

Дисертационният труд е разработен по актуална и практически значима тема, която особено в светлината на едногодишната глобална битка с епидемията COVID-19 има още по-голяма важност и емпирична приложимост.

Обект на изследване е системата на финансиране на здравното осигуряване в България. Предстоящият анализ е икономически и финансов преглед на тенденциите във финансирането на здравното осигуряване в страната

Предмет на изследването са проблемите, тенденциите и насоките за усъвършенстване на модела на финансиране на здравното осигуряване в България.

Основната цел на изследването е да се предложи комплекс от насоки за усъвършенстване на модела на финансиране на здравното осигуряване, които да допринесат за подобряване на финансовата ефективност и устойчивост на функциониране на системата в краткосрочен прогнозен хоризонт до 2025 година.

Изследователската теза е, че финансирането на здравното осигуряване в страната е възможно да се реновира чрез комплекс от мерки, засягащи финансовите отношения между осигурителен фонд, осигурени лица, осигурител, застрахователни дружества и доставчици на здравни услуги и продукти. Основната посока на представените предложения за реформи е свързана с установяване на достатъчен финансов потенциал на здравноосигурителния модел и минимизиране на релевантността на директно заплащаните разходи за здраве от потребителите.

Всички източници са коректно използвани. Разработката оценявам като автентична и без елементи на заимстване от чужди автори.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Постигнати са следните основни научни и научно-приложни резултати:

а) извършен е задълбочен анализ на основните модели за финансиране на здравното осигуряване в ЕС;

б) изведени и сравнително успешно са аргументирани недостатъците на финансирането на здравно осигурителната система у нас;

в) детайлно са представени и систематизирани различните модели в здравното осигуряване.

При разработването на дисертацията са използвани традиционни за този тип разработки методи, каквито са: анализа и

синтеза, индукцията и дедукцията, сравнителния метод и аналогията. Оценявам заявените задачи за успешно изпълнени. Това дава основание да се изведе извод за практически постигната цел на дисертационния труд и доказана изследователска теза.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Прегледът на заявеното от автора в автореферата и практически постигнатото в дисертационния труд ми дават основание да потвърдя формулираните пет основни приноса:

Първо. За първи път обосновано и аргументирано се систематизират основните финансови здравноосигурителни модели, функциониращи в ЕС като се посочват предимствата, недостатъците, проблемите и тенденциите по отношение на заложените реформи за изследвания период на дисертационния труд.

Второ. Изследвани са аналитично и са обосновани основните проблеми и тенденции на финансирането на здравното осигуряване в България. Извършена е систематизация на причините за тях и негативните проявления, които водят след себе си.

Трето. Представен е авторски примерен модел за оценка на ефективността на функциониращите здравноосигурителни модели в ЕС, като страните са класирани според реализираните резултати за период от 2010-2020г.

Четвърто. Осъществена е емпирична симулация по отношение на прилагане на три отделни сценария със съответно заложените насоки за усъвършенстване на финансирането на здравноосигурителния сектор в страната.

Пето. След аргументирано сравнение на предложените сценарии се обосновава кой от заложените сценарии е възможно да доведе до финансова устойчивост на финансовия модел на здравно осигуряване в средносрочен прогнозен хоризонт.

Всички резултати потвърждават наличието на мотивирано насочван от научния си ръководител докторант, който прилага издържана и автентична методология с висока степен на аналитичност, водеща до издържани научни резултати и приноси.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантката е автор на 4 публикации по темата на дисертационния труд. И четирите са научни доклади от конференция

в регистъра на НАЦИД, като три са с международно и една с национално участие.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат от докторант *Теодора Петрова Христова* изцяло представя в качествен и количествен аспект постигнатото в обемния дисертационен труд. Чрез него авторката потвърждава уменията да синтезира и систематизира с извеждане на акценти и изводи с научно-проблемен характер.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

От гл. т. на националните политики в България за справяне с кризата COVID-19 какви конкретни препоръки може да обоснове по отношението системата на болнична помощ и финансовото осигуряване лечението и медикаментозното осигуряване на пациенти с коронавирусна инфекция чрез НЗОК и МЗ.

8. Заключение

Налице е успешна докторантура довела до дисертабилно изследване с висока аналитична ценност, публикации и научни изяви. Подкрепата от научния ръководител е категорично положителна.

Върху основата на всичко гореизложено, изразявам позитивно заключение – „ЗА“ присъждането на ОНС „доктор“ по икономика на докт. **Теодора Петрова Христова** от катедра „Финанси“ на УНСС по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Гр. София
22.03.2021 г.

Изготвил становището:
/проф. д-р Андрей Захариев/